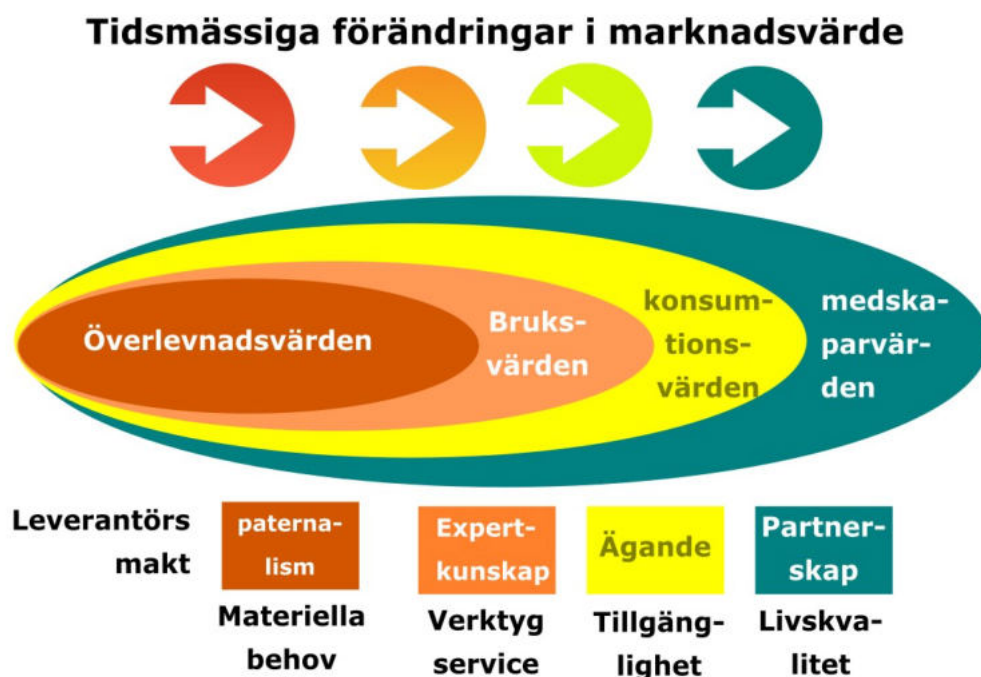

Den nu nödvändiga nya allmänbildningen

av Bengt-Åke Wennberg

Kära abonnent – hoppas Du fortfarande är med oss.

Vi tar nu efter sommaruppehållet upp bloggandet igen. Vi är fortfarande jag och Monica Hane, som i dagliga samtal med varandra och andra om samarbetets grundläggande dynamik försöker begripliggöra hur det kan bli som det blir när man gör som man gör i arbetsliv och samhälle. Ur dessa samtal föds mina bloggar.

I mitt husorgan GP har ledarskribenterna under hela sommaren pekat på existensen av ett systemfel i den allmänna diskussionen om möjliga sätt att komma till rätta med samhällets utmaningar. Jag skall i kommande bloggar försöka att systematiskt analysera deras och andras inlägg i denna fråga – exempelvis vilka tjänster som vore bra om de erbjöds i vårt samhälle och hur skall de utföras av de som kunderna möter. Flera menar att vi nu långsamt lämnar konsumtionssamhället och den filosofi kring ägandet detta vilar på. Andra behov har visat sig. Dessa kan först tillmötesgå i ett samhälle där delaktighet, medskapande och partnerskap blir centrala begrepp.

Som grund för våra analyser har vi hittat texter författade av Ulf Danielsson, Martin Hägglund, Frederick Laloux, Bruno Latour, Anton Törnberg och Hartmut Rosa m.fl. Deras resonemang talar för att vi på grund av människors ökade krav på självständighet och frihet tvingats inse komplexiteten i det mänskliga samspelet. Författarna visar på ett behov av en ökad precision i resonemangen så att man undviker att kränka och förnedra andra som deltar i samspelet. De aktuella utfallen av överläggningar, samtal och analyser har ifrågasatt den sedan länge etablerade uppfattningen att en av överheten skapad normstruktur eller värdegrund ensam genererar de samspel vi kan observera. Den viktigaste ingrediensen i det interaktiva samspelet är vad de som deltar i det förväntar sig för utfall genom att agera som de gör.

Vi och författarna av de refererade texterna drar av detta slutsatsen att de mönster som uppstår skapas **helt och hållet** av de individer som deltar i dem och som därför väljer att handla som de gör. Individerna behöver inte ses som a priori bundna till någon metafysisk kraft eller på förhand av naturen givna lagbundna samspelsregler. Detta betyder att man i resonemang om skeenden i vilka människor medverkar behöver se varje människa som ett subjekt och därmed ensam ansvarig för sitt val av handlande.

Ingen människa kan därför hänvisa till att denne väljer att handla som den gör för att hon "måste". Individen väljer att handla efter vad hon tror om det interaktiva system hon deltar i. För att det skall skapas ett konstruktivt samspel måste alla som deltar i samspelet kunna analysera och samtala om situationen och dra allt bättre och mer välgrundade slutsatser om hur man själv bäst kan bidra när det nu är som det är.

Detta synsätt och den allmänkunskap som då behövs strider mot hur analyserna och samtalen idag vanligen förs. Vi har som bekant länge arbetat med att uppmärksamma skillnaden och försökt visa att det är helt andra typer av analyser som då blir relevanta. Under sommaren har vi arbetat om hemsidan www.samarbetsdynamik.se så att vi där så kondenserat vi förmår kan redovisa de grundprinciper vi funnit viktiga att utgå från.

Läsaren kan sedan från ovanstående hemsida navigera vidare till vårt arkiv på www.kunskapsabonnemanget.se. Detta innehåller ett mycket omfattande material. Alla våra bloggar, texter om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, abonnemangsrapporterna nummer 50 – 130 och ett stort antal andra publikationer liksom flera olika presentationer från föredrag och seminarier. Där finner Du också våra grundresonemang och exempel på när mainstream strider mot vad vi numera genom de angivna författarna erfarenhetsmässigt och forskningsmässigt vet om samspel och samverkan. Allt material kan läsaren fritt och utan kostnad ladda ner, använda och referera till i sitt eget arbete.

Ett urval av många tänkbara referenser

Danielsson U (2020): Världen själv. Stockholm: Fri Tanke Förlag.

Hägglund M (2020): Vårt enda liv – sekulär tro och andlig frihet. Lettland: Volante.

Laloux F (2017): Reinventing Organizations. Stockholm: Liber.

Latour B (2002): Gabriel Tarde and the end of the social. I Joice P (ed) The Social in Question. New Bearings in History and the Social Sciences, Routledge, London, pp.117-132

Rosa Hartmut (2014): Acceleration, modernitet och identitet. Tre essäer.
ISBN 9789171734273

Törnberg A (2017): The wicked nature of social systems. Göteborg: Doktorsavhandling vid sociologiska institutionen på Göteborgs Universitet.

Den vetenskapligt intresserade kan också läsa min genomgång av frågan i

Wennberg B-Å (2021): Det demokratiska underskottet kan förklaras genom skillnaden mellan Gabriel Tardes och Emile Durkheims ansatser.

https://samarbetsdynamik.se/SD2021/Kunskapsabonnemanget/Demokratiskt_underskott3slut.pdf